

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

17. november 2022*

Eelotsusetaotlus – Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala – Sisserändepoliitika – Direktiiv 2003/86/EÜ – Artikli 2 punkt f – Artikli 10 lõike 3 punkt a – Mõiste „saatjata alaealine“ – Perekonna taasühinemise õigus – Alaealine pagulane, kes on liikmesriigi territooriumile saabumisel abielus – Lapsega sõlmitud abielu, mida selles liikmesriigis ei tunnustata – Kooselu abikaasaga, kes viibib seaduslikult selles liikmesriigis

Kohtuasjas C-230/21,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Raad voor Vreemdelingenbetwistingeni (välismaalaste asjade halduskohus, Belgia) 6. aprilli 2021. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 9. aprillil 2021, menetluses

X, kes tegutseb enda nimel ja oma alaealiste laste Y-i ja Z-i seadusliku esindajana,

versus

Belgische Staat,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president K. Jürimäe ning kohtunikud M. Safjan, N. Piçarra, N. Jääskinen (ettekandja) ja M. Gavalec,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikku menetlust ja 31. märtsi 2022. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- X, kes tegutseb enda nimel ja oma alaealiste laste Y-i ja Z-i seadusliku esindajana, esindajad: *advocaten* J. Schellemans, K. Verhaegen ja K. Verstrepen,
- Belgia valitsus, esindajad: M. Jacobs, C. Pochet ja M. Van Regemorter, keda abistasid *avocats* D. Matray ja S. Matray ning *advocaat* S. Van Rompaey,
- Euroopa Komisjon, esindajad: C. Cattabriga ja S. Noë,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

olles 16. juuni 2022. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiivi 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta (ELT 2003, L 251, lk 12; ELT eriväljaanne 19/06, lk 224) artikli 2 punkti f ja artikli 10 lõike 3 punkti a.
- 2 Taotlus on esitatud X-i, kes tegutseb enda nimel ja oma alaealiste laste Y-i ja Z-i seadusliku esindajana, ning Belgische Staati (Belgia riik) vahelises kohtuvaidluses X-i poolt tema tütrega perekonna taasühinemiseks esitatud viisataotluse ning Y-ile ja Z-ile humanitaarviisa andmise taotluste rahuldamata jätmise üle.

Õiguslik raamistik

Direktiiv 2003/86

- 3 Direktiivi 2003/86 põhjendustes 2 ja 8 on märgitud:

„(2) Perekonna taasühinemist käsitlevad meetmed tuleks vastu võtta kooskõlas kohustusega kaitsta perekonda ja austada pereelu, mis on sätestatud paljudes rahvusvahelise õiguse aktides. Käesolev direktiiv austab põhiõigusi ning peab kinni põhimõtetest, mida tunnustab eelkõige inimõiguste ja põhivabaduste kaitse Euroopa konventsiooni artikkel 8 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta.

[...]

(8) Eraldi tähelepanu tuleks pöörata pagulaste olukorrale, arvestades põhjusi, mille tõttu nad on sunnitud oma riigist põgenema ja mis takistas neid seal normaalset pereelu elamast. Seepärast tuleks perekonna taasühinemise õiguse kasutamiseks kehtestada soodsamad tingimused.“
- 4 Direktiivi artikkel 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesoleva direktiivi eesmärk on määrata kindlaks perekonna taasühinemise õiguse kasutamise tingimused kolmandate riikide kodanikele, kes elavad seaduslikult liikmesriikide territooriumil.“
- 5 Direktiivi artikli 2 punktis f on „saatjata alaealine“ määratletud järgmiselt:

„alla kaheksateistkümne aastane kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes saabub mõne liikmesriigi territooriumile ilma seadusjärgselt või tavakohaselt tema eest vastutava täisealiseta seni kuni selline isik on ta tegelikult oma hoole alla võtnud, või alaealine, kes on üksi jäetud pärast mõne liikmesriigi territooriumile saabumist“.

6 Direktiivi artikli 4 lõigetes 1, 2 ja 5 on sätestatud:

„1. Liikmesriigid lubavad vastavalt käesolevale direktiivile ning IV peatükis [ja artiklis 16] sätestatud tingimustele oma territooriumile siseneda ja seal elada järgmistel pereliikmetel:

- a) perekonna taasühinemist taotleva isiku abikaasa;
- b) perekonna taasühinemist taotleva isiku ning tema abikaasa alaealised lapsed, sealhulgas lapsed, kes on adopteeritud asjaomase liikmesriigi pädeva asutuse otsuse alusel või selle liikmesriigi rahvusvahelistest kohustustest tulenevalt automaatselt täitmisele pööratava otsuse alusel või otsuse alusel, mida tuleb vastavalt rahvusvahelistele kohustustele tunnustada;
- c) perekonna taasühinemist taotleva isiku alaealised lapsed, kaasa arvatud lapsendatud lapsed, kui perekonna taasühinemist taotlev isik on nende eestkostja ning lapsed on tema ülalpidamisel. Liikmesriigid võivad lubada oma perekonnaga taasühineda lastel, kes on ühisel eestkostel, tingimusel et teine eestkostja on andnud oma nõusoleku;
- d) abikaasa alaealised lapsed, kaasa arvatud lapsendatud lapsed, kui abikaasa on nende eestkostja ning lapsed on tema ülalpidamisel. Liikmesriigid võivad lubada oma perekonnaga taasühineda lastel, kes on ühisel eestkostel, tingimusel et teine eestkostja on andnud oma nõusoleku.

Käesolevas artiklis osutatud alaealised lapsed peavad olema asjaomase liikmesriigi õiguse järgest täiseast nooremad ning vallalised.

Erandina võib liikmesriik üle 12aastaste laste puhul, kes saavad tema territooriumile ülejäänud pereliikmetest sõltumatult, kontrollida enne käesoleva direktiivi kohase oma territooriumile sissesõidu- ja elamisloa andmist, kas need lapsed vastavad käesoleva direktiivi rakendamise kuupäeva seisuga tema kehtivates õigusaktides ettenähtud integreerumistingimusele.

2. Liikmesriigid võivad seaduse või määrusega lubada vastavalt käesolevale direktiivile ning tingimusel, et IV peatükis sätestatud tingimused on täidetud, oma territooriumile siseneda ja seal elada järgmistel pereliikmetel:

- a) perekonna taasühinemist taotleva isiku või tema abikaasa vahetult ülenevad lähisugulased, kui nad on perekonna taasühinemist taotleva isiku või tema abikaasa ülalpidamisel ning ei saa päritolumaal oma sugulastelt piisavat tuge;

[...]

5. Parema integreerumise tagamiseks ja sundabielude ärahoidmiseks võivad liikmesriigid perekonna taasühinemist taotleva isiku ja tema abikaasa puhul nõuda, et nad mõlemad oleksid jõudnud teatavasse miinimumikka ja kõige rohkem 21aastased, enne kui abikaasal on võimalik taasühinemist taotleva isikuga ühineda.“

7 Direktiivi 2003/86 artikli 5 lõikes 5 on ette nähtud:

„Taotluse läbivaatamisel võtavad liikmesriigid piisavalt arvesse alaealiste laste parimaid huvisid.“

8 Direktiivi artikli 10 lõike 3 punktis a on sätestatud:

„Kui pagulane on saatjata alaealine, siis liikmesriigid:

a) lubavad perekonnaga taasühinemiseks oma territooriumile siseneda ja seal elada pagulase vahetult ülenevatel lähisugulastel, kohaldamata artikli 4 lõike 2 punktis a sätestatud tingimusi“.

Dublini III määrus

9 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määruse (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (ELT 2013, L 180, lk 31; edaspidi „Dublini III määrus“), artikli 2 punktis g on toodud järgmine määratlus:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

g) „pereliikmed“ – kui perekond oli olemas juba päritoluriigis, siis liikmesriikide territooriumil viibivad järgmised taotleja pereliikmed:

[...]

– kui taotleja on alaealine ja vallaline, siis tema isa, ema või muu täiskasvanu, kes on taotleja eest vastutav selle liikmesriigi õiguse või siseriikliku tava alusel, kus asjaomane täiskasvanu viibib“.

10 Määruse artikli 8 lõikes 1 on sätestatud:

„Kui taotleja on saatjata alaealine, on vastutav liikmesriik see liikmesriik, kus viibib seaduslikult mõni saatjata alaealise pereliige või õde-vend, tingimusel et see on alaealise parimates huvides. Kui taotleja on abielus alaealine, kelle abikaasa ei viibi seaduslikult ühegi liikmesriigi territooriumil, siis on vastutav liikmesriik see liikmesriik, kus elab tema isa, ema või muu täiskasvanu, kes on tema eest vastutav selle liikmesriigi õiguse või tava alusel, või kus õde või vend seaduslikult viibib.“

11 Määruse artiklis 9 on sätestatud:

„Kui taotlejal on pereliige, kellel on lubatud elada rahvusvahelise kaitse saajana mõnes liikmesriigis, sõltumata sellest, kas perekond oli päritoluriigis juba olemas, vastutab see liikmesriik rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, tingimusel et asjaomased isikud on väljendanud sellist soovi kirjalikult.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

12 X-il, kes väidab end olevat Palestiina päritolu, on 2. veebruaril 2001 sündinud tütar. Tütar abiellus 15-aastasena 8. detsembril 2016 Liibanonis Y. B-ga.

13 28. augustil 2017 saabus X-i tütar Belgiasse, et asuda elama Y. B-ga, kellel oli selles liikmesriigis elamiseks kehtiv elamisluba.

- 14 29. augustil 2017 asus FOD Justitie (föderaalne õigusteenistus, Belgia) eestkosteteenistus seisukohale, et X-i tütar on välismaalasest saatjata alaealine, ja talle määrati eestkostja.
- 15 X-i tütar esitas 20. septembril 2017 Belgia ametiasutustele rahvusvahelise kaitse taotluse.
- 16 Samal päeval keeldus Dienst Vreemdelingenzaken (välismaalaste amet, Belgia) X-i tütre abielutunnistuse tunnustamisest põhjusel, et tegemist on lapsega sõlmitud abieluga, mis on Belgia rahvusvahelise eraõiguse seadustiku (Wetboek van internationaal privaatrecht) asjaomaste sätete järgi vastuolus avaliku korraga.
- 17 26. septembril 2018 tunnustati X-i tüdarta pagulasena.
- 18 X esitas 18. detsembril 2018 Belgia saatkonnale Liibanonis esiteks viisataotluse perekonna taasühinemiseks oma tütre ja teiseks oma alaealiste poegade Y-i ja Z-i humanitaarviisade taotlused.
- 19 Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, en van Asiel en Migratie (Belgia sotsiaal- ja tervishoiu- ning varjupaiga- ja rändeminister) (edaspidi „minister“) volitatud esindaja jättis 21. juunil 2019 tehtud kolme otsusega rahuldamata 18. detsembril 2018 esitatud X-i viisataotlused. Eelotsusetaotluse esitanud kohus tühistas need otsused 7. novembri 2019. aasta kohtuotsusega.
- 20 Minister tegi pärast seda tühistamist 17. märtsil 2020 kolm uut otsust, millega keelduti nimetatud viisade andmisest. Nendes otsustes leidis ta sisuliselt, et vastavalt välismaalaste suhtes kohaldatavatele Belgia õigusnormidele, mille teatavad sätted võtavad üle direktiivi 2003/86, koosneb tuumperekond abikaasadest ja alaealistest vallalistest lastest. Järelikult ei kuulu X-i tütar pärast abielu, mis kehtib riigis, kus see on sõlmitud, enam oma vanemate tuumperekonda.
- 21 X esitas 10. augustil 2020 nende otsuste peale kaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule.
- 22 Oma kaebuse põhjendamiseks väidab X, et Belgia välismaalaste õiguse normid ega direktiiv 2003/86 ei nõua selleks, et pagulane saaks kasutada õigust perekonna taasühinemisele oma vanematega, et ta ei tohi olla abielus. Peale selle, kuna tema tütre abielutunnistust Belgias ei tunnustatud, ei ole sellel nimetatud liikmesriigis mingeid õiguslikke tagajärgi. Ta väidab, et tema tütar peab vastama vaid kahele tingimusele, et saada õigus perekonna taasühinemisele oma vanematega, ja et need tingimused on täidetud, sest esiteks on tütar alaealine ja teiseks ilma saatjata direktiivi 2003/86 artikli 2 punkti f tähenduses.
- 23 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et X-i tütre olukord näib kuuluvat mõiste „saatjata alaealine“ alla direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a tähenduses koostoimes artikli 2 punktiga f. Siinkohal märgib ta, et direktiiv ei sisalda midagi saatjata alaealise perekonnaseisu kohta. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib siiski, et arvestada tuleb ka Dublini III määruse artiklit 9, milles on nõutud selle eeldusena, et liikmesriik, kus alaealine pagulane viibib, oleks vastutav tema vanemate rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, et alaealine pagulane ei oleks abielus.

- 24 Nendel asjaoludel otsustas Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (välismaalaste asjade halduskohus, Belgia) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas liidu õigust, eelkõige [direktiivi 2003/86] artikli 2 punkti f koosmõjus artikli 10 lõike 3 punktiga a, tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigis viibiv „saatjata alaealine“ pagulane peab oma päritoluriigi õiguse kohaselt olema vallaline, et tekiks perekonna taasühinemise õigus vahetult ülenevate lähisugulastega?
  2. Kui vastus on jaatav, siis kas alaealist pagulast, kelle välisriigis sõlmitud abielu avaliku korra kaalutlustel ei tunnustata, saab pidada „saatjata alaealiseks“ [direktiivi 2003/86] artikli 2 punkti f ja artikli 10 lõike 3 tähenduses?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 25 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a koostoimes selle direktiivi artikli 2 punktiga f tuleb tõlgendada nii, et perekonna taasühinemist taotleva isiku staatuse saamiseks perekonna taasühinemiseks vahetult ülenevate lähisugulastega peab liikmesriigis viibiv saatjata alaealine pagulane olema vallaline.
- 26 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast nähtub, et liidu õiguse sätte tõlgendamisel tuleb arvestada mitte üksnes selle sõnastust, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osaks säte on (17. novembri 1983. aasta kohtuotsus Merck, 292/82, EU:C:1983:335, punkt 12, ja 20. juuni 2022. aasta kohtuotsus London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association, C-700/20, EU:C:2022:488, punkt 55).
- 27 Esimesena ilmneb direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a sõnastusest, et kui pagulane on saatjata alaealine selle direktiivi artikli 2 punkti f tähenduses, siis liikmesriigid „lubavad perekonnaga taasühinemiseks oma territooriumile siseneda ja seal elada pagulase vahetult ülenevatel lähisugulastel, kohaldamata artikli 4 lõike 2 punktis a sätestatud tingimusi“.
- 28 Nii paneb direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkt a liikmesriikidele täpse positiivse kohustuse lubada selles sättes määratletud juhul perekonna taasühinemist taotleval isikul taasühineda vahetult ülenevate lähisugulastega. Alaealistele saatjata pagulastele selliselt antud perekonna taasühinemise õiguse suhtes ei ole liikmesriikidele jäetud kaalutlusruumi ega selle direktiivi artikli 4 lõike 2 punktis a ette nähtud tingimusi (vt selle kohta 12. aprilli 2018. aasta kohtuotsus A ja S, C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 34).
- 29 Direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punktis a ei ole eraldi ette nähtud, et alaealine pagulane peab olema vallaline, et tema vahetult ülenevatel lähisugulastel oleks lubatud perekonnaga taasühinemiseks liikmesriigi territooriumile siseneda ja seal elada.

- 30 Direktiivi 2003/86 artikli 2 punktis f on saatjata alaealine määratletud kui „alla kaheksateistkümne aastane kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes saabub mõne liikmesriigi territooriumile ilma seadusjärgselt või tavakohaselt tema eest vastutava täisealiseta seni kuni selline isik on ta tegelikult oma hoole alla võtnud, või alaealine, kes on üksi jäetud pärast mõne liikmesriigi territooriumile saabumist“.
- 31 Euroopa Kohus on juba otsustanud, et see määratlus näeb ette kaks tingimust, nimelt et huvitatud isik peab olema „alaealine“ ja „saatjata“ (12. aprilli 2018. aasta kohtuotsus A ja S, C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 37).
- 32 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 28 märkis, ei viita see määratlus mingil viisil alaealise perekonnaseisule ega nõua, et alaealine oleks vallaline, et teda saaks pidada saatjata alaealiseks.
- 33 Mis puudutab teisena direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a konteksti, siis tuleb rõhutada, et see direktiiv sisaldab sätteid, mis käsitlevad sõnaselgelt olukordi, milles võetakse arvesse alaealise perekonnaseisu.
- 34 Muu hulgas on kõnealuse direktiivi artikli 4 lõikes 1, milles määratakse kindlaks taasühinemist taotleva isiku need pereliikmed, kes võivad kasutada perekonna taasühinemise õigust, ette nähtud, et „[k]äesolevas artiklis osutatud alaealised lapsed peavad olema [...] vallalised“. Nii võivad perekonna taasühinemist taotleva vanema alaealised lapsed selle sätte kohaselt Euroopa Liitu perekonna taasühinemise võimaluse alusel siseneda ja seal elada üksnes tingimusel, et nad ei ole abielus.
- 35 Asjaolu, et liidu seadusandja nägi ette sellise tingimuse perekonna taasühinemist taotleva vanema alaealiste laste perekonnaseisule, kuid mitte saatjata alaealisele, kes taotleb perekonnaga taasühinemist, annab tõestust tema soovist mitte piirata direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a kohaldamist nii, et see hõlmaks ainult neid saatjata alaealisi pagulasi, kes ei ole abielus.
- 36 Lisaks, vastupidi Belgia valitsuse väidetele ei põhjusta direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a konteksti selline tõlgendamine koostoimes selle direktiivi artikli 2 punktiga f ebavõrdset kohtlemist olukordade vahel, millest esimeses soovib abielus alaealine perekonna taasühinemist seda taotleva üleneva sugulasega, millist olukorda on kirjeldatud direktiivi 2003/86 artikli 4 lõikes 1, ja teises on perekonna taasühinemist taotlev isik abielus alaealine saatjata pagulane, kelle vahetult ülenev lähisugulane soovib perekonna taasühinemist, millist olukorda on silmas peetud selle direktiivi artikli 10 lõike 3 punktis a, sest need olukorrad ei ole sarnased.
- 37 Saatjata alaealine pagulane, kes viibib üksi oma päritoluriigist erineva riigi territooriumil, on nimelt eriti haavatavas olukorras, mis õigustab seda, et soodustatakse perekonna taasühinemist tema vahetult ülenevate lähisugulastega, kes viibivad väljaspool liidu territooriumit. Selline olukordade erinevus õigustab seda, et perekonna taasühinemise õiguse suhtes ei kohaldata tema puhul mitte direktiivi 2003/86 artikli 4 lõike 2 punktis a ette nähtud tingimusi, vaid selle direktiivi artikli 10 lõike 3 punktis a ette nähtud tingimusi, millega soovitakse konkreetselt tagada tugevam kaitse nendele pagulastele, kellel on saatjata alaealise staatus (vt selle kohta 12. aprilli 2018. aasta kohtuotsus A ja S, C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 44).
- 38 Nimetatud kaitse on seda vajalikum, et liikmesriigid võivad selle direktiivi artikli 4 lõike 5 kohaselt kehtestada abikaasade perekonna taasühinemise raames perekonna taasühinemist taotlevale isikule ja tema abikaasale vanuse alammäära, enne kui abikaasal on võimalik taasühinemist taotleva isikuga ühineda. Sellisel juhul asetaks nimetatud direktiivi artikli 10 lõike 3 punkti a

tõlgendus, mis keelab taasühineda vahetult ülenevate lähisugulastega, kui perekonna taasühinemist taotlev saatjata alaealine pagulane on abielus, selle alaealise eriti haavatavasse olukorda, kuna tema abikaasa ja ülenevate lähisugulaste eemaloleku korral puuduks tal liikmesriigis, kus ta viibib, igasugune perekondlik võrgustik.

- 39 Belgia valitsus väidab, et Dublini III määruse artikkel 9 ja artikli 2 punkti g viimane taane nõuavad selleks, et liikmesriik, kus alaealine pagulane viibib, vastutaks tema ema või isa rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, et pagulane ei ole abielus ja et perekond oli olemas juba päritoluriigis. See määrus ei käsitle aga tingimusi, mis kehtivad saatjata alaealiste pagulaste perekonnaga taasühinemise õiguse suhtes, vaid see puudutab selle liikmesriigi kindlaksmääramist, kes vastutab mõnes liikmesriigis esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest. Nimetatud määrus ei ole seega põhikohtuasja vaidluse suhtes asjakohane.
- 40 Mis puudutab kolmandana direktiivi 2003/86 eesmärki, siis tuleb märkida, et direktiivi artikli 1 kohaselt on selle eesmärk kindlaks määrata perekonna taasühinemise õiguse kasutamise tingimused sellistele kolmandate riikide kodanikele, kes viibivad seaduslikult liikmesriikide territooriumil.
- 41 Sellega seoses nähtub osutatud direktiivi põhjendusest 8, et direktiivis kehtestatakse pagulastele perekonna taasühinemise õiguse kasutamiseks soodsamad tingimused, kuna nende olukorrale tuleb eraldi tähelepanu pöörata, arvestades põhjusi, mille tõttu olid nad sunnitud oma riigist põgenema ja mis takistas neid seal normaalset pereelu elamast. Kooskõlas selle eesmärgiga püüab direktiiv lihtsustada saatjata alaealise pagulase perekonna taasühinemist tema vahetult ülenevate lähisugulastega.
- 42 Direktiivi 2003/86 artikli 4 lõike 2 punkti a kohaselt on selline perekonna taasühinemise võimalus põhimõtteliselt jäetud iga liikmesriigi otsustada ja seda eelkõige tingimusel, et vahetult ülenevad lähisugulased on perekonna taasühinemist taotleva isiku ülalpidamisel ja nad ei saa päritoluriigis oma sugulastelt piisavat tuge. Nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 28, teeb direktiivi artikli 10 lõike 3 punkt a sellest põhimõttest aga erandi.
- 43 Lisaks, nagu juba meelde tuletatud käesoleva kohtuotsuse punktis 37, siis direktiivil 2003/86 ei ole mitte ainult üldine eesmärk soodustada perekonna taasühinemist ja tagada kaitse kolmandate riikide kodanikele, eelkõige alaealistele, vaid direktiivi artikli 10 lõike 3 punktis a soovitakse konkreetselt tagada tugevam kaitse neile pagulastele, kellel on saatjata alaealise staatus (12. aprilli 2018. aasta kohtuotsus A ja S, C-550/16, EU:C:2018:248, punkt 44 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 44 Seda konteksti arvesse võttes läheks direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a tõlgendus, mis annab perekonna taasühinemise õiguse oma vahetult ülenevate lähisugulastega üksnes nendele saatjata alaealistele pagulastele, kes ei ole abielus, vastuollu selle erilise kaitse eesmärgiga.
- 45 Nimelt, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 46 rõhutas, ei saaks abielus saatjata alaealine pagulane, kelle abikaasa elab liidu territooriumil, sellise tõlgenduse tulemusena kasutada talle direktiiviga 2003/86 antud tugevamat kaitset, kuigi abielu ei leevenda alaealiste erilist haavatavust. Vastupidi, abielus olemine võib eelkõige alaealiste tüdrukute puhul viidata sellele, et esineb oht puutuda kokku vägivalda raskete vormidega, milleks on laste- ja sundabielud.

- 46 Veel tuleb rõhutada, et saatjata alaealise pagulase perekonnaseisu võib sageli olla raske tuvastada, eelkõige pagulaste puhul, kes pärinevad riikidest, kus ei suudeta väljastada usaldusväärseid ametlikke dokumente. Seega on tõlgendus, mille kohaselt direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkt a annab perekonna taasühinemise õiguse vahetult ülenevate lähisugulastega mitte ainult nendele saatjata alaealistele, kes ei ole abielus, kooskõlas ka võrdse kohtlemise ja õiguskindluse põhimõtetega, kuna see tagab, et perekonna taasühinemise õigus ei sõltu asjaomase isiku päritoluriigi haldussuutlikkusest.
- 47 Lõpuks, selle direktiivi sätteid tuleb tõlgendada ja kohaldada lähtuvalt Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklist 7 ning artikli 24 lõigetest 2 ja 3, nagu see nähtub lisaks ka kõnealuse direktiivi põhjendusest 2 ja artikli 5 lõikest 5, mis panevad liikmesriikidele kohustuse vaadata perekonna taasühinemise taotlused läbi asjaomaste laste huve arvestades ja perekonnaelu soodustades (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus *État belge* (perekonna taasühinemine – alaealine), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 35 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 48 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, et harta artiklis 7 on tunnustatud õigust era- ja perekonnaelu austamisele. Harta seda sätet tuleb tõlgendada koostoimes kohustusega seada esikohale lapse parimad huvid, mida tunnustab harta artikli 24 lõige 2, ja seda kohaldatakse ka otsuste suhtes, mille adressaat ei pruugi olla alaealine, kuid mis sisaldavad talle olulisi tagajärgi (vt selle kohta 11. märtsi 2021. aasta kohtuotsus *État belge* (alaealise lapse vanema tagasisaatmine), C-112/20, EU:C:2021:197, punkt 36). Lõpuks tuleb arvestada ka harta artikli 24 lõikes 3 välja toodud lapse vajadusega säilitada regulaarsed isiklikud suhted oma mõlema vanemaga (vt selle kohta 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus *État belge* (perekonna taasühinemine – alaealine), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 34 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 49 Eeltoodut arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a koostoimes selle direktiivi artikli 2 punktiga f tuleb tõlgendada nii, et perekonna taasühinemist taotleva isiku staatuse saamiseks perekonna taasühinemiseks vahetult ülenevate lähisugulastega ei pea liikmesriigis viibiv saatjata alaealine pagulane olema vallaline.

Teine eelotsuse küsimus

- 50 Arvestades esimesele küsimusele antud vastust, ei ole teisele küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

- 51 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiivi 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta artikli 10 lõike 3 punkti a koostoimes selle direktiivi artikli 2 punktiga f

tuleb tõlgendada nii, et

perekonna taasühinemist taotleva isiku staatuse saamiseks perekonna taasühinemiseks vahetult ülenevate lähisugulastega ei pea liikmesriigis viibiv saatjata alaealine pagulane olema vallaline.

Allkirjad